

Információelmélet: Pótzárthelyi

Név: .....

Összpontszám:

--	--	--

Neptun kód: .....

Aláírás: .....

Kitöltési útmutató: A feladatok megoldásánál az üres négyzeteket kell kitölteni, illetve az ábrákat kell kiegészíteni. Az egyes feladatok kiírásában részletesen szerepel, hogy hány pozitív pontot lehet kapni a jó válaszokért, illetve hány pont levonást a rossz válaszokért. Ha nem ír választ, nulla pontot kap. Ha valamelyik eredményt javítja, egyértelműen javítson, olvashatatlan megoldásért a rossznak megfelelő pontszámot kapja. Ne használjon piros színű tollat!

- Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak-e. Ha egy állításról úgy véli, hogy igaz, írjon az állítás előtti négyzetbe egy I betűt, ha hamisnak gondolja, akkor egy H betűt írjon a négyzetbe. A helyes válaszra +2 pontot kap, a rosszra -1-et. Nem kell minden négyzetet kitöltenie.

- A változó szóhosszúságú forráskódok átlagos szóhossza a forrásábécé egyes elemeihez rendelt kódszavak várhatóértéke.
- A Singleton-korlát szerint a k hosszúságú üzenetblokkokból n hosszúságú kódszavakat előállító csatornakódok $d_{\min}$ kódtávolságára igaz, hogy $d_{\min} \geq n - k + 1$.
- A hibacsomók elleni védekezésre szolgáló eszközök a blokkos, a többutas és a szisztematikus kódátíródés.
- Egy kód minimális súlya a kódszavai súlyai közül a legkisebb, azaz mivel a lineáris blokk-kódoknak a csupa nulla elemből álló vektor is kódszava, minden lineáris blokk-kód minimális súlya 0.
- A konvolúciós kódok szabad távolsága a távolságprofiljuknak – a $d_1^* \leq d_2^* \leq d_3^* \leq \dots$ sorozatnak – a minimuma.
- A $d_{\min}$ kódtávolságú csatornakódok kevesebb, mint $d_{\min}/2$ hibát tudnak jelezni.
- A szisztematikus kódok $\mathbf{H}^T$ paritásellenőrző mátrixának utolsó $n - k$ sora egységmátrixot alkot.
- A Reed–Solomon-kódok a kódszövektoraikat a generátorpolinomhoz rendelt vektor és az üzenetvektorok konvolúciójaként állítják elő.
- A digitális moduláció során az időt egymást követő, nem átfedő, T hosszúságú intervallumokra bontjuk, az üzenet egy-egy lehetséges szimbólumának egy-egy T hosszúságú jelszakaszt feleltetünk meg, s az i -edik időintervallumban az üzenet i -edik karakterének megfelelő jelalakot adjuk le.

- Az aritmetikai kódok olyan forráskódolási eljárások során jönnek létre, amelyek az üzenet különböző hosszúságú blokkjait azonos szóhosszúságú kódszavakba transzformálják.
- Egy csatorna vesztesége a $\max_i I(C_i \cdot X_i)$ információ, ahol az i -edik C_i bemeneti szimbólum hatására az X_i szimbólum jelenik meg a csatorna kimenetén.
- A kódosztásos nyálábolásnál (CDMA) a rendelkezésre álló frekvencia-részsávok számánál sokkal kevesebb passzív felhasználót tud a rendszer kezelni.
- A színes képek színhatását három koordinátával szokták elérni, a piros, az kék és a zöld színekkel, vagy a két krominanciával és a luminanciával.
- A prediktív képtömörítési eljárások kihasználják, hogy a szomszédos pixelek adatai egymástól többnyire csak kicsit térnek el, így több szomszédos pixel összevonható.
- A konvolúciós kódok távolságprofilja az a $d_1^* \geq d_2^* \geq d_3^* \geq \dots$ monoton csökkenő sorozat, amelynek elemei azok a d_i^* számok, amelyek a kódolón létrejövő első i kódszókeretből képezett vektorok minimális Hamming-távolságaként állnak elő.
- Egy $A = \{A_1, A_2, \dots, A_n\}$ halmaz információtartalma a Shannon-féle információdefiníció a $H(A) = -\sum_{i=1}^n p_i \log_2 p_i$, ahol p_i az A_i halmazelem előfordulási valószínűsége.
- A perfekt kódokra a Singleton-korlátban az egyenlőség áll fenn.
- A bináris Z-csatorna az 1 bemeneti bit esetén p valószínűséggel ad 0-s kimenetet, viszont 0-s bemenet esetén mindig 0-s kimenetet ad.
- A Viterbi-féle dekódoló algoritmusnál a túlélő útvonal az lesz, amelynek a vett bitsorozattól mért Hamming-távolsága minimális.
- Az (n, k) paraméterű Reed–Solomon-kódok kódszavainak spektrumában az első $n-k$ elem nulla.
- A forráskódok olyan $f : A \mapsto B$ függvények, amelyek az A forrásábécé elemeihez a B kódábécé elemeiből álló, véges hosszúságú sorozatokat rendelnek hozzá.
- Egy $f(t)$ függvényből t_0 mintavételezési idővel vett mintavételezés után az $f(t_0), f(t_0 + T), f(t_0 + 2T), f(t_0 + 3T), \dots$ sorozatot kapjuk.
- A ciklikus kódok $k \times n$ méretű generátormátrixának minden sora olyan n elemű vektor, amely a kód generátorpolinomjainak megfelelő vektor.
- A Δc hibamintázat által generált mellékosztály vezető eleme az az elem, amelyiknek a legkisebb a súlya.
- Shannon forráskódolási tétele szerint egy emlékezet nélküli, stacionáris A forráshoz lehet olyan s elemű kódábécével dolgozó forráskódot találni, melynek az átlagos kódszóhossza $H(A)/(\log_2 s)$ és $H(A)/(\log_2 s) + 1$ között van, ha $H(A)$ az A halmaz entrópiája.

- Legyen a „D”, „N”, „S”, „A”, „T” és „E” szimbólumok előfordulási valószínűsége rendre 0,05; 0,26; 0,27; 0,07; 0,13 és 0,22. Töltse ki a szimbólumösszevonásra szolgáló ábra üres téglalapjait a megfelelő valószínűségekkel. Az oszlopokban szerepeljenek az elemek csökkenő sorrendben. (A pontozás 8 pontról indul, minden hibás oszlop -1 pont, minden rossz összevonás további -1 pont, minimum -4 pont.)

Adja meg a kódszavakat tartalmazó táblázat hiányzó elemeit (Kódszavanként $+2$ vagy -1 pont).

szimbólum	kódszó
D	0110
N	11
S	
A	
T	
E	00

A kód átlagos kódszóhossza 2,37. ($+2$ vagy -1 pont)

- A $GF(11)$ véges számtestnek a 4 ötödrendű eleme. Adjuk meg a 4 hatványait tartalmazó táblázat hiányzó elemeit (Összesen $+2$ pont, minden rossz elem ebből -1 pont):

ϑ	ϑ^2	ϑ^3	ϑ^4	ϑ^5
	5	9		

Adja meg a $b(t) = 10 + 5t + t^3$ üzenetpolinomból a $\vartheta = 4$ elemmel generátorelemű Reed–Solomon-kód által létrehozott kódszóvektor hiányzó elemeit (A pontozás $+6$ pontról indul, minden rossz elem -3 pont, minden kitöltetlen hely -2 pont, így a teljesen üres táblázat 0 pont.):

$$\mathbf{c} = \left(\begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline 6 & & & & 5 \\ \hline \end{array} \right)$$

Adja meg a fenti Reed–Solomon-kód generátorpolinomját gyöktényezősz alakban. A felesleges gyöktényezőket húzza ki. Az üzenetpolinomok legfeljebb harmadfokúak. ($+4$ pontról indul a pontozás, minden rossz gyöktényező -1 pont.)

$$g(t) = (t - \square) \cdot (t - \square) \cdot (t - \square) \cdot (t - \square) \cdot (t - \square) \cdot (t - \square) \cdot$$

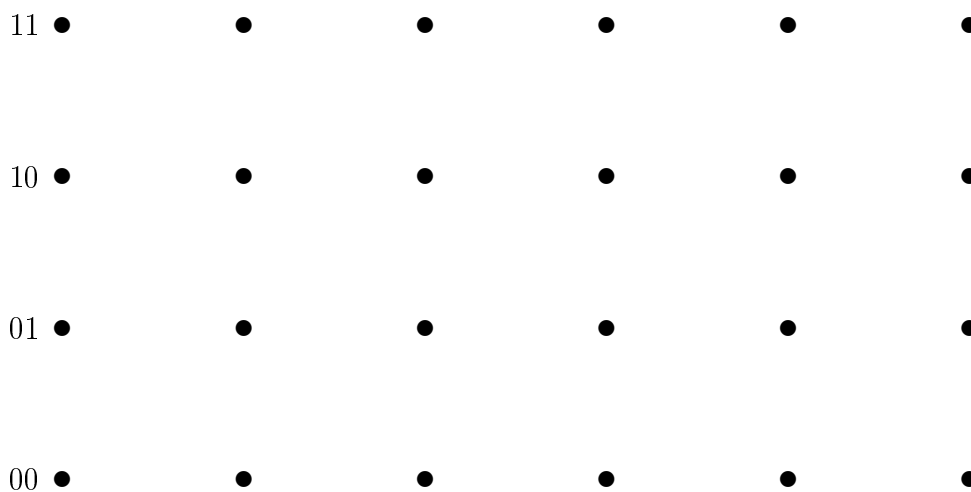
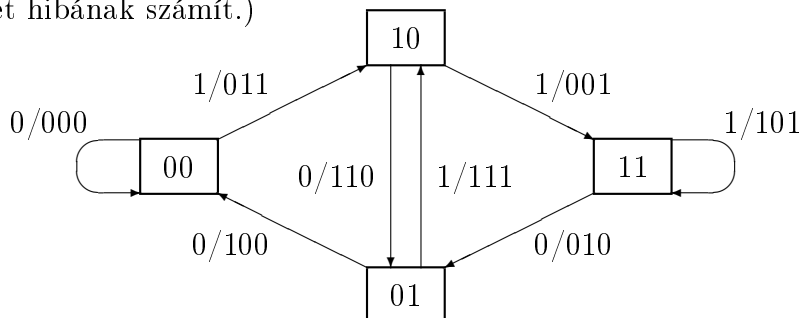
- Készítse el annak a $GF(5)$ véges test feletti, $(6,4)$ paraméterű szisztematikus nem-bináris Hamming-kód generátormátrixát, melynek a paritásmátrixát alább láthatja. (+4 pontról indul a pontozás, minden hibás oszlopért -1 pont. Ez azt jelenti, hogy egy oszlopcseré -2 pont.)

$$\mathbf{H}^T = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 4 \\ 1 & 3 \\ 1 & 2 \\ 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad \mathbf{G} = \begin{pmatrix} \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square \\ \square & \square & \square & \square & \square & \square \end{pmatrix}$$

A 2210 tömörített üzenetből keletkezett kódszó (+2 vagy -1 pont):

A 313100 vett szimbólumsorozat szindrómája (+2 vagy -1 pont):

- Egy konvolúciós kódoló a következő állapotátmeneti gráffal rendelkezik. Az ábra alsó felén található pöttyöket, mint állapotokat felhasználva adja meg a kódoló trellisét, ha a 00 állapotból indulunk. Az éleken (legalább amikor először előfordulnak) tüntesse fel, hogy mi a „bemeneti bit/kimeneti bithármas”. (Maximum +12 pont, minden rossz élért -1 pont, minden rossz feliratért további -1 pont. Legalább -6 pont. Sorozatosan rontott él két hibának számít.)

Ha a tárolók 00 állapotából indulunk, akkor az „1 0 1 1 0” üzenet hatására a kimeneten a „011 110 100 001 010” bitsorozat fog megjelenni. (+2 vagy -1 pont)